

تاثیر برنامه های مدیریت آنتی بیوتیکی (استوارد شیپ) بر میزان مصرف منطقی آنتی بیوتیک ها در بیمارستان پیامبر اعظم (ص) کرمان (سازمان تامین اجتماعی) در سال 96-97

مهديه یاسمن¹، محمد رضا سالاری²، مریم سالاری³، زهرا شیخ پور⁴

مقدمه و هدف: آنتی بیوتیک ها به عنوان یکی از مهمترین داروهای مورد استفاده در درمان هستند. تجویز و استفاده بی رویه آنتی بیوتیک های نسل جدید و گران قیمت، علاوه بر تحمیل هزینه به بیمار و نظام درمانی کشور، موجب بروز مقاومت های آنتی بیوتیکی در سطح جامعه می شود و در آینده، درمان بیماری های عفونی و واگیردار را با مشکلات عدیده ای مواجه خواهد کرد و حتی پاره ای از بیماری های باکتریال را غیر قابل درمان (همانند دوران قبل از کشف پنی سیلین) خواهد نمود. بنابراین گام اول در بهینه سازی، بررسی الگوی مصرف آن ها می باشد. سیستم مدیریت آنتی بیوتیکی، یکی از راههای مهم منطقی سازی تجویز آنتی بیوتیک در بیمارستان هاست که مطالعات مختلف تاثیر آن در کاهش مقاومت میکروبی و کاهش هزینه ها را نشان داده اند، با این وجود تنها در محدودی از بیمارستانها برنامه های مدیریت آنتی بیوتیکی در حال اجراست. روش های اصلی مدیریت مصرف آنتی بیوتیک عبارتند از: الف: ارائه راهنمای تجویز منطقی آنتی بیوتیک ها و آموزش پزشکان، ب: محدود کردن مصرف پاره ای آنتی بیوتیک ها به تایید توسط متخصص عفونی، ج: بررسی دستورات پزشکان و ارائه بازخواند به آنها د: مدیریت نرم افزار ی تجویز آنتی بیوتیک ها، ه: چرخش آنتی بیوتیک ها. هر یک از این روش ها را میتوان به صورت جداگانه یا همزمان با روش های دیگر به کار گرفت هدف از انجام این مطالعه تاثیر برنامه های مدیریت آنتی بیوتیکی (استوارد شیپ) بر میزان مصرف آنتی بیوتیک ها در بخش های بیمارستان پیامبر اعظم (ص) و میزان مرگ و میر بوده است.

روش پژوهش: این پژوهش یک مطالعه مداخله ای بالینی میباشد که در آن تاثیر مدیریت آنتی بیوتیکی (با تاکید بر مصرف وانکومايسين و کارباپنم ها به روش محدود کردن مصرف آنتی بیوتیک های مذکور به تایید، توسط متخصص عفونی) بر میزان مصرف آنتی بیوتیک و مرگ و میر مورد بررسی قرار گرفته است برنامه ی مدیریت آنتی بیوتیکی از 8/10/96 با تشکیل کمیته و تیم استوارد شیپ، برگزاری چند جلسه فوری با اعضاء کمیته و بررسی دستورالعمل آنتی بیوتیک 8 گانه وزارت بهداشت و سازمان، شرکت مدیر گروه های مختلف پزشکی (جراحی، داخلی، عفونی، داروساز و...) در دو جلسه ویدیو کنفرانس استوارد شیپ از طرف سازمان تامین اجتماعی در دی ماه و ارسال DVD های ویدئو کنفرانس به کلیه پزشکان، برگزاری جلسه مدیریت آنتی بیوتیکی با کلیه مدیر گروه های پزشکی و بررسی دستورالعمل و رفع ابهامات و چالش ها، برگزاری جلسه فوق با کلیه گروه های پزشکی از طرف مدیر گروه، برگزاری جلسه با مدیر پرستاری و کلیه سرپرستاران و مسئولین واحدها و ارائه توصیه های لازم توسط پزشک استوارد شیپ، برگزاری جلسه فوق با کلیه پرستاران از طرف مدیر پرستاری و سرپرستاران، تدوین خط مشی و بومی سازی نمودن دستورالعمل و فرم های تجویز منطقی داروهای مشمول طرح با کمک ویژه داروساز، ابلاغ دستورالعمل، فرم ها و خط مشی به کلیه پزشکان شروع و تا 15/12/96 ادامه داشت (مداخله) و همچنین کمیته استوارد ماهیانه و بر حسب نیاز و بررسی عدم انطباق و مشکلات ایجاد شده با حضور اعضاء برگزار گردید. سپس درصد مصرف آنتی بیوتیک های مشمول طرح به تفکیک بخش های بستری در سه ماهه اول 97 بدون مداخله (کنترل) محاسبه گردید و با سه ماهه چهارم 96 مقایسه گردید و داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS16 و آزمون آماری کای دو تجزیه و تحلیل شد.

نتایج و بحث: با اعمال مدیریت آنتی بیوتیکی تقریباً سه ماهه (سه ماهه چهارم 96) درصد مصرف مروپنم از 72,3% در سه ماهه چهارم 96 به 49% در سه ماهه اول 97 کاهش یافت (p=0,001). درصد مصرف ایمپی پنم از 5% در سه ماهه چهارم 96 به 8% در سه ماهه اول 97 افزایش داشت که آزمونهای آماری ارتباط معنی داری را نشان نداد (البته قیمت یک ویال مروپنم 270000 ریال و یک ویال ایمپی پنم 60000 ریال). درصد مصرف وانکومايسين از 60,9% در سه ماهه چهارم 96 به 37,7% در سه ماهه اول 97 کاهش یافت (p=0,001). میزان مرگ در گروه مداخله و کنترل مختصری کاهش داشت این

مقدار از نظر آماری معنی دار نیست. بیشترین دارو مروپنم (23,3%) کاهش و بیشترین بخش اجرا کننده طرح ICU جنرال می باشد.

مدیریت مصرف وانکو مایسین و کارباپنم ها به روش محدود کردن مصرف آنتی بیوتیک های پرهزینه به تایید ، توسط متخصص عفونی ، تاثیر بسیار مطلوبی در کاهش مصرف آنتی بیوتیک ها بدون افزایش مرگ و میر دارد.

کلمات کلیدی : مدیریت آنتی بیوتیکی ، ایمی پنم، انکومایسین، مروپنم

1. کارشناس ارشد آموزش پرستاری ، سوپروایزر کنترل عفونت بیمارستان پیامبر اعظم(ص) کرمان (نویسنده مسئول) آدرس پستی: کرمان ، خیابان ابوحماد، بیمارستان پیامبر اعظم(ص) ،

واحد کنترل عفونت ، پست الکترونیک: mahdiyehyasaman53@yahoo.com

2. متخصص بیماری های عفونی ، پزشک استوار شیب بیمارستان پیامبر اعظم (ص)

3. داروساز و عضو تیم استوار شیب بیمارستان پیامبر اعظم (ص)

4. کارشناس پرستاری، مدیر خدمات پرستاری و مامای بیمارستان پیامبر اعظم (ص)